KOM UD OG LÆR!

- om høsten gennem tiderne

Forløb 25
HISTORIE
NAT/TEK
4-6 klasse

KEND DIN **LANDSBY**

Sensommeren er en dejlig tid for cykelture i landskabet omkring skolen. Høsten er i fuld gang eller ved at være overstået, så det er et oplagt emne for turene.

Fra stenalder til nutid

Hvad har man høstet gennem tiden og hvordan? Her er nok at tage fat på af både historie og teknik – og natur, ikke mindst. Vi kan selv gå på jagt efter bær i skovbrynet og i de levende hegn.
Hvordan høstede vikingerne deres korn – og hvordan fik de det malet til mel?

Møllebesøg

Møllerne var nogle af de første maskiner, der kunne erstatte håndens arbejde. Et møllebesøg er en stor oplevelse, der sender os tilbage i tiden og viser nogle af teknikkens grundprincipper.

Moderne høst

I dag høstes der med mægtige maskiner og der er ikke brug eller plads for børn. Alligevel kan vi godt få et indblik gennem et gårdbesøg eller et besøg i en korn- og foderstofforretning.

Forord:

Hæftet beskriver et forløb, hvor eleverne dykker ned i et stykke spændende lokalhistorie nær ved jeres skole. Forløbet skal ses som et forslag, der kan rettes til efter lokale forhold og klassens behov.

Udgangspunktet er nærområdet ved jeres skole i Hedensted Kommune, med det særpræg, der findes lige på jeres sted. Der fokuseres på den lokale historie, men fra det nære kigger vi også ud i Danmark og den store verden.

Eleverne kommer til at arbejde med helt lokalt stof og får hermed en bedre indsigt i deres lokalområde. Det gør arbejdet nærværende, og ofte kan eleverne supplere med viden hentet fra familie og bekendte.

Forløbet er et ud af mange KOM UD OG LÆR! - tilbud fra Glud Museum, hvor undervisningen flyttes ud i nærområdet med hjælp fra museets kultur- og naturvejleder.

En uundværlig samarbejdspartner er lokalarkiverne og lokale beboere, hvor vi henter guld i form af lokalhistorisk viden og de mange gode historier, der findes i gemmerne.

Det kan også være en god idé at besøge et af museerne. Her kan man få en spændende dag med aktiviteter og mulighed for at komme tæt på livet, som det var i gamle dage.

Hvis I har idéer til ændringer og forbedringer, så sig endelig til, så vi kan få gjort hæfterne så anvendelige som muligt.

Kontakt: Glud Museum, Jens Kjær
Tlf. 42 67 43 13 – E-mail: jk@gludmuseum.dk

Indhold:

Forord	2
Planlægningsmøde	3
Læringsmål	3
Timeforbrug	3
Elevernes forberedelse	4
Høst, mølle og foderstof	5
Formidling	6
Baggrundsmateriale	7
Brug museerne	8

Planlægningsmøde:

Glud Museum hjælper gerne med at planlægge og gennemføre et forløb ved jeres skole. Kontakt derfor museets kultur- og naturvejleder i god tid, så I kan få aftalt et planlægningsmøde og datoer for forløbet.

På planlægningsmødet rettes forløbet til, så det passer til klassens behov og mulighederne i skolens nærområde.

Læringsmål fastsættes og forløbet tilrettes i forhold til det.

Der afstemmes forventninger og aftales fordeling af opgaver.

Museet kan bl.a. hjælpe med:

Kontakt og aftaler med lokalarkiv.
Kontakt til lokale borgere, der kan hjælpe.
Baggrundsmateriale (relevante bøger, artikler, historie til forberedelse, kort mv.).
Gennemføre tur og aktiviteter.
Evt. museumsbesøg.

Læringsmål:

Læringsmål aftales med læreren. Forløbet kan som eksempel lægge mere eller mindre vægt på brug af IT.

Læringsmål for historie:

- Du kan fortælle om forskellene på høstredskaber i fra stenalderen og op til i dag.
- Du ved, hvornår der kom mejetærskere i Danmark.
- Du ved hvornår gravhøjene stammer fra.

.

Læringsmål for natur/teknik:

- Du ved, hvordan høstudbyttet har ændret sig gennem tiden.
- Du kender rug, byg, hvede og havre.

Timeforbrug:

Planlægnings-møde	Elevernes forberedelse	På tur	Tilbage i klassen	Præsentation og evaluering
2 timer	2 timer	4 timer	2 timer	2 timer

Timerne kan samles på temadage eller fordeles over flere uger. Turen på 4 timer kan evt. være 2 x 2 timer.

Elevernes forberedelse:

Hvor skal vi hen du?

En høsttur afhænger af mulighederne på tidspunktet for turen. Måske er høsten ovre (som i dette tilfælde) og vi må se mere på det høstede end selve høsten.

Turen gik ud over stubmarkerne til de levende hegn´, forbi nedlagte møller og til en moderne ”foderstof”.

Et historisk overblik

Kender eleverne perioderne i Danmarkshistorien?

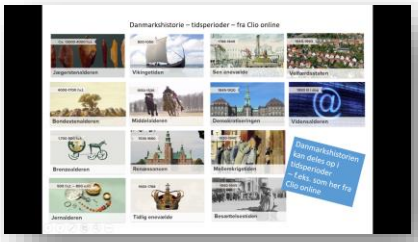

Det er godt lige med en gennemgang af perioderne og en snak om hvor lang tid vi taler om.
Det er svært at begribe de mange år, men eleverne prøver at placere noget af det, de kender på tidslinjen.

Hvad skal vi se på?

Klassen taler sammen om det, der møder dem på turene. Hvad ved de om vand- og vindmøller?
Har de besøgt Hornsyld Købmandsgård og ved noget om, hvad de laver?

”Foderstoffen”

Et besøg i en moderne foderstofforretning kræver en aftale på forhånd. Vi har kun mødt gæstfrihed, hvor vi har spurgt, men det kan naturligvis afhænge af travlhed o.lign.
Det er meget spændene at få aktuel viden om brugen af det høstede. Afstanden kan være en udfordring og vejene skal være sikre at cykle på.

Høst, mølle og foderstoffer:

På turen langs markerne og ind over stubbene ser vi på de forskellige kornsorter og blomster.
Hvor meget er en hektar? Hvad og hvor meget er der høstet på denne hektar gennem tiden?

Detektorfund

Ved besøget på Gram Møllegård blev der som bonusoplevelse fundet spor efter møllen og ting og sager af jern. Eleverne fik set, hvordan den spændende metaldetektor virker.

Frugt og bær

I de levende hegn går jagten ind på frugt og bær. Alt efter tidspunktet og årets klima kan frokosten suppleres med diverse bær og evt. nødder.

Korn og foderstoffer

En moderne virksomhed med tørring og oplagring af årets høst. Hvor går høsten hen? Hvad bruger man de store mængder korn til?

Formidling:

Høstudbytterne har ændret sig gennem årene.

Eleverne viser, hvor meget korn, der skal sås på 10 m2 og hvor meget man kan regne med at høste.

For 200 år siden kunne man så en kop korn og måske høste 5 kopper. I dag kan man så en kop korn og måske høste 50 kopper.

Hvorfor den store forskel? Hvad er der sket?

Videofortælling

Ved Gram Mølle har vi overtalt ejeren til at fortælle møllens historie. Fortællingen blev optaget på video og lagt på youtube. Der er lavet en QR-kode, så man nu kan hente videoen ved besøg på stedet.

Videoen kan også ses på kenddinlandsby.dk – søg efter Gram Mølle.

Posters

Billeder fra turene samles på posters og præsentationer, der vises for klassen, så alle får et gensyn med oplevelserne.

Formaling på gruttesten

Der kan arbejdes videre med kornet og formale det til mel. Det er et slid at male korn på en gruttesten, som i stenalderen, og det giver en fornemmelse af udviklingen på området.

Baggrundsmateriale:

Gram Mølle: http://kenddinlandsby.dk/raarup08/

Hornsyld Købmandsgård: http://www.hk-hornsyld.dk/

Høst på Kalsbøl: https://www.youtube.com/watch?v=KN8Ng-Hg9CM

Hedensted.dk – søg efter digitale kort

På museum:

Museerne i kommunen har meget at byde på og de vil gerne have besøg af skoleelever.

Med et tema om høsten vil der være meget at hente på Glud Museum, Hjortsvang Museum og Uldum Mølle.

Glud Museum

En fantastisk samling smukke gamle huse og gårde, der fortæller om livet i østjyske landsbyer.
Museet har en skoletjeneste med aktiviteter for eleverne og en udfarende kultur- og naturvejleder.
Se mere på: gludmuseum.dk

Hjortsvang Museum

Her er masser at kigge på – store og små maskiner, gamle redskaber og huse indrettet som i gamle dage.
Museet tilbyder gratis skoletjeneste med besøg på typisk 1½-2 timer – evt. op til 4 timer.
Se mere på: hjortsvangmuseum.dk

Mindestuen i Gl. Sole

Her åbnes dørene efter aftale til en skolestue, der ser ud som for 100 år siden. Den gamle privatskole fortæller også historien om ”De stærke jyder” – en religiøs bevægelse, der blev udbredt her på egnen.
Se mere på: destærkejydersskole-mindestuen.dk

Juelsminde Havnemuseum

Fortæller fiskernes historie og historien om havnen og færgehavnen.
Se mere på: havnemuseum.dk

Uldum Mølle

Den fine gamle mølle maler stadig og er rammen om et møllemuseum og en udstilling, der viser udsnit af livet i og omkring det store Uldum Kær.
I kan selv male mel og se mølleren arbejde.
Se mere på: uldummolle.dk

Danmarks Ferguson Museum

Her er der traktorer og andre landbrugsmaskiner i lange baner. Man må selv gå rundt og kigge i verdens største samling af Ferguson traktorer.
Se mere på: fergusonmuseum.dk